

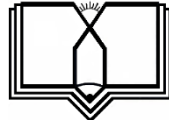
بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین

معاونت پژوهشی

کمیته تحقیقات دانشجویی

دانشگاه علوم پزشکی قزوین

کمیته تحقیقات دانشجویی

پرسشنامه طرح تحقیقاتی دانشجویی

نام و نام خانوادگی مجری/مجریان: علی رزاق پور، فائزه رضانی، ندا فلاح، سحر معروفی

استاد راهنما: جناب آقای رفیعی

دانشکده: پرستاری و مامایی

عنوان طرح (فارسی): بررسی عوامل مؤثر بر پذیرش عملکرد مبتنی بر شواهد در دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی قزوین

۱۳۹۶-۱۳۹۷

عنوان طرح (انگلیسی):

Survey the factors affecting the adoption of Evidence-Based Practice in nursing and midwifery students of Qazvin University of Medical Sciences; 1396-1397.

تاریخ پیشنهاد:

آیا طرح در راستای اولویت پژوهشی است؟ صفحه: ۸۴ شماره: ۷۰

آیا موازین و دستورالعمل های اخلاقی وزارت متبوع، مندرج در سایت دانشگاه به آدرس زیر را مطالعه کرده اید؟

<http://vcr.qums.ac.ir/Portal/home/?172148/> کمیته ۲۰٪ اخلاق

بلی

خیر

آیا طرح نیاز به مطرح شدن در کمیته اخلاق در پژوهش های علوم پزشکی دانشگاه را دارد؟

تاریخ جلسه: / /

بلی

خیر

۱-۱ مشخصات مجریان طرح:

ردیف	نام و نام خانوادگی	رشته تحصیلی و درجه علمی	تلفن تماس	کد ملی	امضاء
۱	علی رزاق پور	دانشجوی کارشناسی پرستاری			
۲	فائزه رضانی	دانشجوی کارشناسی مامایی			
۳	ندا فلاح	دانشجوی کارشناسی مامایی			
۴	سحر معروفی	دانشجوی کارشناسی پرستاری			

۱-۲ مشخصات همکاران اصلی

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل	درجه علمی	نوع همکاری	کد ملی	امضای همکار
۱	مجتبی سنمار	کارمند	کارشناس ارشد	اصلی		

۲-۱ نوع طرح :

بنیادی - کاربردی ***

کاربردی ***

بنیادی *

* پژوهش بنیادی پژوهشی است که عمدتاً در جهت گسترش مرزهای دانش بدون در نظر گرفتن استفاده علمی خاص برای کاربرد آن انجام می گیرد.
** پژوهش کاربردی پژوهشی است به منظور کسب دانش جدید که استفاده علمی خاصی برای نتایج حاصل از آن در نظر گرفته شده و در جهت حصول به هدف کاربردی خاص انجام می گیرد.
*** پژوهش تجربی - توسعه ای یک کار سیستماتیک می باشد که با بهره گیری از دانش موجود حاصل از تحقیق و تجربه علمی در جهت تولید مواد و وسایل جدید ، و یا اصلاح آنچه قبلاً تولید و یا اجرا می شده انجام می گیرد.

۲-۲ مقدمه و معرفی طرح:

عملکرد مبتنی بر شواهد^۱ به معنای تصمیم‌گیری براساس شواهد علمی ثابت شده در کنار توجه به منافع و ترجیحات بیمار است (۱، ۲) که توسط انجمن مراقبت‌های بهداشتی و همچنین آژانس‌های نظارتی، به عنوان استاندارد طلایی برای ارائه مراقبت‌های بهداشتی ایمن شناخته شده است (۳، ۴). ایالات متحده آمریکا عملکرد مبتنی بر شواهد را به عنوان یک گام مهم در بهبود کیفیت مراقبت‌های بهداشتی به رسمیت می‌شناسد (۳). چرا که به روز بودن تدابیر و روش‌های درمانی و اثربخشی آن، نقش مهمی در خدمات بهداشتی دارد (۱). عملکرد مبتنی بر شواهد به مراقبان بهداشتی کمک می‌کند تا برای ارزیابی و اجرای شواهد در تمرینات بالینی آماده شوند (۲) و در کنار بهترین و مرتبط‌ترین شواهد موجود و با در نظر گرفتن ترجیحات بیمار تصمیم‌گیری کنند (۲).

عملکرد مبتنی بر شواهد سبب می‌گردد کیفیت مراقبت‌ها بالا رفته و به دنبال آن بیمار، زمان کمتری را در بیمارستان سپری کند و علاوه بر کاهش عوارض بستری طولانی مدت در بیمارستان، هزینه‌ی کمتری هم به بیمار و هم سیستم درمانی تحمیل گردد (۵، ۶). از سوی دیگر عملکرد مبتنی بر شواهد سبب بهبود کیفیت خدمات بهداشتی، ایمنی و اثر بخشی درمان بر بیماران شده و موجب توانمند کردن افراد می‌گردد (۷، ۸). علاوه بر این‌ها مراقبان سلامت هم می‌توانند بهتر پاسخگوی بیماران بوده و اعتماد به نفس و علاقه ایشان و به دنبال آن جایگاه حرفه‌ای آن‌ها تقویت گردد (۵)، که این خود سبب بهبود عملکرد و اتخاذ تصمیمات مؤثر می‌گردد (۹). لازمه به کارگیری عملکرد مبتنی بر شواهد بر اساس ساختار پیکو^۲ (جمعیت بیمار، مداخله، مقایسه، نتیجه) شامل طرح سوال بالینی، جستجوی مرتبط ترین شواهد موجود، ارزیابی منتقدانه‌ی شواهد به دست آمده و ترکیب نتایج ارزیابی با تجربیات بالینی و ترجیحات بیمار و در آخر ارزیابی نتایج است (۱۰). از این روی از نظر کالج‌های پرستاری آمریکا، پرستاری مبتنی بر شواهد شاخصه‌ی یک پرستار خوب است و استفاده از آن برای دانشجویان در جهت آگاهی از درمان‌های جدید و مراقبت‌هایی با کیفیت بالا ضروری است (۱۰).

امروزه دانش پرستاری و مامایی صرفاً بر کتب درسی متکی است و در این کتب نیز اثری از تمرین بر پایه شواهد علمی وجود ندارد و آموزش‌دهندگان نیز عملکرد مبتنی بر شواهد را بر پایه تجربیات پیشین خود آموزش می‌دهند (۱۱)، از سوی دیگر بسیاری از معاینات و درمان‌ها نیز بر اساس سنت و تجارب بالینی پزشک یا فرد مراقبت‌کننده انجام می‌شود و این باعث ایجاد فاصله‌ای بین علم تئوری و عملی می‌شود (۱). آمارها نشان می‌دهد بسیاری از بیماران، مراقبت‌هایی که دریافت می‌کنند پایه‌ی علمی ندارد و حتی گاهی اوقات برای سلامت آن‌ها مضر بوده و باعث آسیب می‌شود (۵، ۶)، چراکه مشخص شده است که تعداد زیادی از افراد مراقبت‌کننده دسترسی به منابع علمی، نظیر کتابخانه و اینترنت نداشته یا مهارت کافی جهت استفاده و جست‌وجوی اطلاعات را ندارند و به همین دلیل ترجیح می‌دهند اطلاعات را از همکاران و مدیران خود دریافت کنند (۵)، این عدم آشنایی افراد ضرورت یک آموزش مناسب را مطرح می‌کند (۹).

دانش پرستاری مامایی در قرن ۲۱ ترکیبی از تحصیلات آکادمی و مهارت بالینی است و اجرای آن نیاز به یکپارچگی مؤثری دارد و جدا بودن این دو از یکدیگر مانع توسعه علوم نظری در رشته‌های پرستاری مامایی شده و کاهش کیفیت خدمات را به دنبال دارد (۱۲، ۱۳). فاصله‌ای که بین علم تئوری و عملی به وجود آمده، یک مشکل اساسی به خصوص در رشته‌های پرستاری و مامایی است و می‌توان آن را ناهمخوانی آن‌چه دانشجویان در کلاس‌ها می‌آموزند با آن‌چه در محیط بالین تجربه می‌کنند، تعریف کرد (۱۴) که خود موجب غیرمؤثر بودن عملکرد دانشجویان و ترک حرفه می‌گردد (۱۴)؛ زیرا، این عدم تطابق مانع استفاده از شواهد نظری و به ناچار تبعیت از روش‌های رایج بالین می‌شود، از این روی دانشجویان نمی‌توانند خود را با تعارضاتی که بین انتظارات اساتید و واقعیت‌های بالین وجود دارد سازگار کنند و دچار اضطراب و احساس ناکارآمدی می‌شوند (۱۴-۱۶).

عملکرد مبتنی بر شواهد در محیط‌های مراقبتی امری کمتر شناخته شده است (۲) و هنوز تمرینات مربوط به آن به اندازه‌ای که دانشجویان را در این زمینه آماده کنند در کتاب‌های درسی وجود ندارد و دانشجویان نیز فاقد مهارت کافی جهت استفاده از شواهد علمی در کار و اختیار و آزادی لازم هستند (۱۷). از طرفی تحصیلات افراد نیز در عمل به مراقبت‌های مبتنی بر شواهد تأثیرگذار است، که این را می‌توان به آگاهی و اعتماد به نفس و استقلال

¹ Evidence-Based Practice (EBP)

² PICO

³ Patient Population

⁴ Intervention

⁵ Comparison

⁶ Outcome

آن‌ها نسبت داد (۱). برنامه‌های آموزشی راهکار طلایی از بین بردن این شکاف به وجود آمده بین تحقیقات و بالین است (۲). باید بین آن‌چه در کلاس‌ها تدریس می‌شود و آن‌چه در بالین وجود دارد یک ارتباط مؤثر ایجاد شود (۱۴) و آموزش‌های دانشجویان برپایه موقعیت‌هایی که با آن مواجه می‌شوند، انجام گیرد به این صورت که آموزش‌های تئوری متناسب با نیازهای حرفه‌ای و واقعیت‌های موجود در بالین انجام گیرد (۱۴، ۱۸). در برنامه‌های آموزشی بکارگیری مربیان با صلاحیت بالینی بالا که بتوانند دانشجویان را در این زمینه آماده کنند و بتوانند بین دانش تئوری و عملی پیوند برقرار کنند و نتایج آن را به دانشجویان ارائه کنند، اهمیت زیادی دارد (۱۴). پس به روز کردن اساتید و دانشجویان با برگزاری کارگاه‌های آموزشی، انتخاب مربیان با مهارت بالا، در نظر گرفتن علاقه دانشجویان و مشکلات آن‌ها در عمل به آموخته‌های خود در محیط‌های مراقبتی از راهکارهای از بین بردن این شکاف است (۱۴).

آموزش تمرینات مبتنی بر شواهد به این صورت انجام می‌گیرد که ابتدا مفاهیم به وسیله اساتید آموزش داده می‌شود، در مرحله‌ی اول بر توانایی تشخیص مشکل تمرکز می‌شود تا بتوانند یک سوال بالینی با استفاده از روش پیکو طراحی و قسمت‌های مهم مقاله‌ای که در اختیار آن‌ها قرار داده می‌شود شناسایی کنند، در مرحله‌ی دوم مهارت جستجوی تقویت می‌گردد تا بتوانند اطلاعات مورد نیاز خود را جمع‌آوری کنند و در مرحله آخر باید شواهد را با اساتید خود به اشتراک بگذارند و نتایج خود را ارزیابی و عملیات بالینی خود را براساس آن تنظیم کنند (۱۱، ۱۹). این تمرینات برای دانشجویان صلاحیت حیاتی شناخته شده و آموزش آن برای دانشجویان لازم است و نیاز است دوره‌هایی برای آن گذاشته شود و افراد را آموزش دهند (۲). از آن جایی که آگاهی از نحوه عملکرد مبتنی بر شواهد بر میزان پذیرش آن مؤثر است و درصد اجرای آن را افزایش می‌دهد (۱۲). اختصاص دادن زمانی برای مطالعه افراد، ایجاد محیطی مناسب و مجهز به پایگاه‌های اطلاعاتی، حمایت مدیریتی و دانشگاه‌ها در این زمینه تأثیرگذار است (۱۰). علاوه بر این‌ها سطح دانش و نگرش از جمله عوامل مؤثر بر عملکرد مبتنی بر شواهد است (۲).

دانش و نگرش بر اجرای این تمرینات تأثیر دارد، چرا که دانش استفاده از این تمرینات و آگاهی افراد از تأثیرات آن باعث می‌شود افراد بیشتری از این عملکرد بهره ببرند (۲)، از همین روی اجرای عملکرد مبتنی بر شواهد در میان افراد با تحصیلات بالا بیشتر است (۱). امروزه، بسیاری از افراد با این عملکرد آشنایی ندارند و آموزشی در این رابطه ندیده‌اند (۱۰) و با وجود اهمیت این تمرینات در ارتقای سطح سلامت، خدمات بهداشتی و جایگاه حرفه‌ای افراد، همچنان بسیاری از مراقبان سلامت هنوز در تعیین، تفسیر و اجرای آن ناتوان هستند که ناشی از عدم آگاهی و فقدان این دانش است (۲). بدیهی است که نگرش مثبت افراد، معیار پیش‌بینی کننده در اجرای هر روش است (۲). بنابراین عملکرد مبتنی بر شواهد نیز رابطه‌ی مستقیمی با نگرش افراد نسبت به این تمرینات دارد که می‌توان با بالا بردن آگاهی افراد با تأثیر بر این دانش و نگرش؛ اجرای تمرینات مبتنی بر شواهد را گسترش داد (۲).

عمل بر اساس بهترین شواهد در مراقبت از بیمار روز به روز پر اهمیت‌تر می‌شود. دانشجویان پرستاری و مامایی در دوران تحصیل باید آموزش‌های لازم در این رابطه را دریافت کنند تا بعد از فارغ التحصیل شدن بتوانند آن را به کار گیرند. دانستن چگونگی دانش، نگرش و تمایل آن‌ها به این موضوع می‌تواند به برنامه ریزان آموزشی برای برنامه ریزی بهتر و اصولی‌تر کمک کند. مطالعات محدودی در این رابطه در بین دانشجویان پرستاری و مامایی در ایران وجود دارد. ضمن اینکه این موضوع می‌تواند در هر دانشگاه به دانشگاه دیگر متفاوت باشد. به همین دلیل مطالعه حاضر با هدف بررسی عوامل

مؤثر بر پذیرش عملکرد مبتنی بر شواهد در دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی قزوین ۱۳۹۶-۱۳۹۷ طراحی گردید.